

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

DENÍK PRAXE

UČITELSTVÍ PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY

Jméno a příjmení studenta: .....

Kolektiv autorů:

vedoucí katedry primární a preprimární pedagogiky:

doc. PhDr. Miluše Vítečková, Ph.D.

garant praxí: Mgr. Veronika Kadlecová

vedoucí praxí: Mgr. Monika Janoušková

Mgr. Martina Lietavcová

Mgr. Veronika Plachá, Ph.D.

Mgr. Dita Podhrázká

Mgr. Eva Svobodová

PaedDr. Alena Váchová

Mgr. Petra Waldaufová

Deník praxe vznikl v rámci projektu OP VVV *Inovace přípravy učitelů pro praxi* (CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_038/0006960).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Grafický návrh obálky: Obálka byla navržena s využitím zdroje Freepik.com

České Budějovice | 2020

Obsah

Úvodem	4
1 Pedagogická praxe v průběhu bakalářského studia Učitelství pro mateřské školy.....	5
2 Koncepce pedagogické praxe v kontextu učitelské propedeutiky, oborové složky s didaktikou	6
3 Deník praxe jako reflektivní deník.....	7
4 Pedagogická praxe – 1. ročník	10
4.1 Průběžná pedagogická praxe I.	10
4.2 Seminář k průběžné pedagogické praxi I.....	15
4.3 Týdenní pedagogická praxe I.	19
5 Pedagogická praxe – 2. ročník	30
5.1 Průběžná pedagogická praxe II.	30
5.2 Seminář k průběžné pedagogické praxi II.....	36
5.3 Týdenní pedagogická praxe II.	38
6 Pedagogická praxe – 3. ročník	50
6.1 Asistentická praxe	50
6.2 Seminář k asistentické praxi.....	54
6.3 Souvislá pedagogická praxe.....	58
6.4 Reflektivní seminář.....	66
Použité zdroje	68
Seznam příloh.....	69

Úvodem

Pedagogická praxe je neoddělitelnou součástí komplexní přípravy budoucího učitele. Její kvalita se bezpochyby promítá do úspěšného vstupu učitele do praxe. Z řad začínajících učitelů je její rozsah a kvalita velmi často při reflexi pregraduální přípravy diskutována. Stejně tak existuje větší množství literatury vycházející z výzkumů zaměřených na téma praxe. Všechny tyto závěry a poznatky jsme se na katedře primární a preprimární pedagogiky pokusily zohlednit při tvorbě inovace systému praxí, stejně tak v *Deníku praxe*. Vycházíme zejména z modelu propojování teorie s praxí, tedy z modelu reflektivně pojatého vzdělávání, reflektivní praxe (tedy Korthagena a kol., 2011), dále z metodiky 3A (AAA – anotace, analýza a alterace, blíže Slavík, Janík, Jarníková a Tupý, 2014), zaměřujeme na propojování s teoretickými předměty (blíže viz např. Tomková a Spilková, 2019). V rámci studia se snažíme o gradaci pedagogických praxí v kontextu rozvoje osobnostních a profesních kompetencí učitele.

Cílem tohoto *Deníku praxe* je vytvořit prostor pro systematické uchopení praxe ve výše uvedeném duchu, ale i pomůcku pro reflexi praxe, sebereflexi budoucího učitele. Současně také očekáváme, že bude sloužit k ohlédnutí se za svým profesním viděním, zamyšlení se nad sebou samým v kontextu profesní identity díky vytvoření trvalého záznamu.

Na tvorbě deníku se podíleli všichni vedoucí praxe katedry primární a preprimární pedagogiky, kteří jsou mj. také řediteli, učiteli mateřských škol, a byl konzultován s dalšími učiteli z praxe.

Přejeme si, aby byl *Deník praxe* přínosem a cenným průvodcem profesního růstu.

za autorský kolektiv

Miluše Vítečková

1 Pedagogická praxe v průběhu bakalářského studia Učitelství pro mateřské školy

Praxe v mateřské škole			
název praxe	rozsah	počet kreditů	garant praxe
1. roč.			
Průběžná pedagogická praxe I.	52hod.	2	Mgr. Eva Svobodová
Týdenní pedagogická praxe I.	týden	2	Mgr. Eva Svobodová
2. roč.			
Průběžná pedagogická praxe II.	52hod.	2	Mgr. Petra Waldaufová
Týdenní pedagogická praxe II.	týden	2	Mgr. Dita Podhrázká
3. roč.			
Asistentská praxe	52hod.	2	Mgr. Petra Waldaufová
Souvislá pedagogická praxe	4 týdny	10	Mgr. Veronika Kadlecová

Semináře k praxi			
název praxe	rozsah	počet kreditů	garant předmětu
1. roč.			
Seminář k průběžné pedagogické praxi I.	0 + 26s	2	Mgr. Eva Svobodová
2. roč.			
Seminář k průběžné pedagogické praxi II.	0 + 26s	2	Mgr. Petra Waldaufová
3. roč.			
Seminář k asistentské praxi	0 + 26s	2	Mgr. Petra Waldaufová
Reflexivní seminář	0 + 26s	3	Mgr. Veronika Kadlecová

2 Koncepce pedagogické praxe v kontextu učitelské propedeutiky, oborové složky s didaktikou

Roč.	Sem.	Pedagogická praxe	Učitelská propedeutika		Oborová složka s didaktikou
1.	ZS	Průběžná pedagogická praxe I.	Úvod do pedagogiky a dějiny pedagogiky	- Úvod do psychologie - Osobnostní a sociální výcvik	Hry v mateřské škole
	LS	Týdenní pedagogická praxe I.	Předškolní pedagogika	- Vývojová psychologie - Hlasová a řečová výchova pro učitele	- Komunikace s dětmi - Filozofie pro děti - Čtenářská pregramotnost II. - Tělesná výchova pro MŠ s didaktikou II.
2.	ZS	Průběžná pedagogická praxe II.	Speciální pedagogika I. (základy, inkluzivní didaktika)	Psychologie osobnosti pro učitele	- Kurikulum MŠ - Matematická pregramotnost - Hudební činnosti v MŠ - Environ. a polytechnická výchova - Tvořivá dramatika
	LS	Týdenní pedagogická praxe II.	- Pedagogická diagnostika - Speciální pedagogika II. - Alternativní vzdělávací programy	Sociální psychologie	- Integrovaný blok I. (integrované vzdělávání, propojení pregramotností v kontextu vzdělávacích oblastí) - Práce se třídou MŠ a utváření jejího klimatu
3.	ZS	Asistentská praxe	Základy pediatrie pro učitele MŠ	- Pedagogická psychologie - Profesní identita učitele - Management	- Integrovaný blok II. (integrované vzdělávání, propojení pregramotností v kontextu vzdělávacích oblastí) - Dítě se SVP v MŠ – didaktické přístupy
	LS	Souvislá praxe	- Rozvoj komunikačních kompetencí učitele (komunikace rodina – škola, v rámci kolektivu) - Uvádění začínajícího učitele do praxe		- Evaluae

3 Deník praxe jako reflektivní deník

Úkolem učitele jako reflektivního praktika je do hloubky přemýšlet o své práci s dětmi – o jejím smyslu, cílech, procesech učení a jejích výsledcích se snahou zlepšovat svoji práci. Reflektivním praktikem je ten, kdo ví, co už umí a v čem se ještě potřebuje rozvíjet. Je profesionálem se zdravým sebehodnocením postaveným na reálné skutečnosti, který pravidelně reflektuje svou práci a stanovuje si reálné cíle ve svém dalším rozvoji.

Reflexe znamená zpětně se poohlédnout za situací, činností, procesem, přemýšlet o minulém jednání, o záměrech, cílech a výsledcích procesu s cílem jim porozumět (co, proč, jak a s jakým výsledkem jsem dělal, proč se to stalo, jak to v budoucnosti udělám případně jinak, lépe).

Pod pojmem **sebereflexe**, tj. *introspekce*, si lze představit jakýsi **vnitřní dialog**, který student vede sám se sebou, když zkoumá vlastní pocity a myšlenky ve vztahu ke své práci (v širším kontextu), hodnotí svoje záměry, cíle, metody a organizaci výuky, komunikaci s dětmi, kolegy, rodiči a také zkoumá reakce okolí na svoji činnost. Student si v průběhu přípravného vzdělávání osvojuje dovednost hlubšího vhledu do vlastního jednání, vlastních emocí a prožívání s cílem **porozumět sám sobě** a svým **vztahům s ostatními lidmi** (dětmi, rodiči, kolegy). Student, který v rámci praxe pedagogicky působí v MŠ, je pak společně s vedoucí učitelkou a vedoucím praxe (případně spolužáky/kolegy) reflektuje, snaží se svoji praxi propojit s teorií, obohatit ji o nové a funkční teoretické poznatky, vyvodit z ní závěry pro další činnost a následně je aplikovat ve své další praxi se záměrem své pedagogické působení dále zkvalitňovat. Sebereflexe plní i důležitou preventivní funkci – zamyšlení se sám nad sebou může vést ke schopnosti předvídat budoucí situace a předcházet možným konfliktům, případně je konstruktivně řešit. Existují výzkumy, které ukazují, že učitelé, kteří příliš nepřemýšlí o tom, co dělají, začnou po nějaké době pociťovat nudu, jež později může později zapříčinit vyšší míru nespokojenosti v zaměstnání.

Prakticky to znamená, že student se před, při a po praxích snaží o zaměření pozornosti k sobě samému ve vztahu k nejrůznějším pedagogickým situacím, které v rámci praxe zažívá. Všímá si zejména vlastních pocitů, myšlenek, reakcí, postojů, které se pokusí prostřednictvím psaní reflektivního deníku třídit

a ujasňovat. Snaží se empaticky porozumět dětem, odhadovat jejich pocity, chápat projevy, vžít se do jejich situace. Deník se píše volnou formou, měl by být jakýmsi plynutím myšlenek, záleží na kreativitě studenta – někdo preferuje stručnější a výstižnější psaní, jiný rád píše formou vyprávění, příběhu. Z deníku by mělo vyplynout, co se student v průběhu praxe naučili, co si uvědomili, jaké otázky jim vyvstaly.

Deník umožňuje učiteli sledovat, zda se v jeho praxi neopakují stále stejné chyby, lze do něj nahlížet zpětně a opakovaně. Od studentů se očekává, že budou psát o věcech, které jsou pro ně osobně důležité a z nějakého důvodu v nich utkvěly.

Doporučuje se i používání metafor k vyjádření vlastních prožitků:

Z deníku praxí

... Na vycházku jsem šla vzadu se Šárkou a Růženkou, což jsou dvě osobité holčičky, obě divoké a upovídané. Šárka stále skákala žabáka a Růženka sahala na všechno, co bylo pokryté sněhem nebo jinovatkou, takže na všechno ☺. Zkusila jsem Šárce domluvit, aby neskákala, protože vedle silnice se mi to zdálo nebezpečné a děti se nám stále více vzdalovaly. Ale nic nezabíralo, ani když jí domlouvala Růženka. Naopak se Šárka začala vymlouvat, že ona skákat nechce, že jí to skáče samo. A tak mě napadlo vyzkoušet nápad, o kterém se na přednášce zmínil pan doktor Procházka. Řekla jsem Šárce, že to chápu, že ona skákat nechce, ale že jí nožičky nechtějí poslouchat, jsou neposlušné. A tak jsme jim obě pohrozily prstem a řekly jim: „Nožičky, poslouchejte Šárku.“ Od té chvíle se to zlepšilo, Šárka si už poskočila jen výjimečně a pokaždé nožičkám vynadala. Měla jsem radost a byla jsem na sebe moc pyšná, že dokážu, to co slyším ve škole, uvést do praxe ☺. Nicméně naše chování odkoukala Klárka, která šla před Šárkou, začala také skákat a chtěla, abych jejím nožičkám také vynadala. Předpokládám, potřebovala mou pozornost jako kompenzaci, že nemohla jít se mnou ve dvojici. Když jsme pak dorazili na hřiště, dělala všechno, co mají zakázané, jen aby získala naši pozornost. Byla jsem nejistá a ptala se sama sebe, jestli to nedělá schválně ...

... Po svačině jsme se pustili do výtvarné činnosti. Byl to chaos a zmatek, ale viděla jsem na dětech, že je činnosti baví, že si užívají, že tvoří spolu a mohl si každý sednout, ke komu chtěl. Vadilo mi, že je paní učitelka nutila do „správného“ postupu. A tak jsem jim sama za sebe říkala, ať si to dělají, jak chtějí. Díky tomu vznikaly velmi pěkné a inovativní výtvary, každý úplně jiný ... Mrzí mě, že děti nemají jeden velký stůl, u kterého by mohly jíst a pracovat všechny najednou. Až budu pracovat v MŠ, chtěla bych si takový stůl pořídit...

... Kluci si často a rádi hrajou na zloděje a policajty, takže mě zavřeli do vězení. Měla jsem pozornost mnoha dětí, za což jsem byla vděčná, protože to pro mne znamená, že mne děti mají rády. Kdybych tam ale byla sama, tak bych nevěděla, co mám dělat, protože bych mohla ztratit přehled o ostatních dětech a něco by se mohlo stát...

... Tentokrát mě děti na hřišti tolik nezapojovaly do her, tak jsem jen pozorovala jejich hru. Táňa a Růženka si zabraly houpačku a nechtěly tam nikoho pustit. Šárka a Klárka tam moc chtěly pustit a poctivě čekaly, nešly si hrát jinam. Holky jim ale řekly, že je tam nikdy nepustí a ať jdou pryč. Nechala jsem holky, aby si situaci vyřešily samy, a jen jsem přihlížela, kdyby potřebovaly pomoc. Ale po chvíli na sebe začaly být holky opravdu zlé a schylovalo se k fyzickému kontaktu. Došla jsem k nim a zeptala se, co jsme se to dnes naučili v té bajce o tom chamtivém psu. Snažila jsem se, aby mi z hlasu nebylo poznat, že se zlobím. ... Nakonec Růženka z houpačky odešla a Táňa se ještě chvíli houpala a pak pustila Šárku... Tak si myslím, že jsem situaci zvládla, ale lepší by bylo, kdyby se holky dokázaly domluvit i bez mé intervence...

4 Pedagogická praxe – 1. ročník

4.1 Průběžná pedagogická praxe I.

Garant předmětu: Mgr. Eva Svobodová

Zařazení předmětu: 1. roč./LS

Rozsah výuky: 4 hod./týden

Anotace předmětu:

Předmět směřuje k rozvoji empatického citění a prosociálního chování k dítěti a schopnosti sebereflexe svého chování vůči dítěti. Cílem je pomoci studentům vytvořit si interní obranu vůči negativním rutinním stereotypům a schopnost vnímat potřeby dětí a adekvátně na ně reagovat, zvědomovat si své stereotypizující hodnocení a tendenci k labelingu, nálepkování.

- Uvedení do praxe, seznámení s prostředím MŠ a organizací praxe.
- Ukázka práce s dětmi vedená garantem předmětu – zaměřená na vzájemné poznání a nastavení pravidel (znalost jmen a místa).
- Ukázka práce s dětmi vedená učitelkami/učiteli ve třídách (zapojování studentů do činností).
- Ukázka práce s dětmi zaměřená na rozvoj prosociálního chování a jednání.
- Postupné samostatné vedení činností s dětmi, především vedení hry či pohybové činnosti (nejprve absolventi SPgŠ).
- Vedení deníku praxe, zaznamenávání vlastních pocitů, zkoušení odhadu pocitů dítěte, popis vlastního intuitivního i záměrného jednání, práce s chybou jako zdrojem posunu a vývoje.
- Uvědomování si svých rozdílných reakcí, emocí, vztahů vůči jednotlivým dětem.
- Denní rozbor činností s učitelem-učitelkou ve třídě.

Organizace praxe: Praxe probíhá jeden den v týdnu čtyři hodiny pod vedením učitele/ky MŠ, reflektivního praktika, který průběžně podává studentovi zpětnou vazbu. Student se zapojuje do činností dětí, postupně si zkouší

nabízet dětem hru či cvičení. Zaměřuje se především na práci s jedním dítětem či malou skupinou, reflektuje své pocity a prožitky a snaží se vnímat a uspokojovat potřeby dětí.

Forma způsobu ověření studijních výsledků a další požadavky na studenta:

Studijní výsledky budou ověřeny písemnou formou hodnocením vedoucí učitelky na praxi a rozbořem videozáznamu z praxe s vyučujícím. Podmínkou zápočtu je vedení deníku praxe a zásobníku her a činností.

Studijní literatura a studijní pomůcky:

Povinná literatura:

Kolektiv autorů. (2018). *Rámcový program pro předškolní vzdělávání*. Praha: MŠMT.

Doporučená literatura:

Dvořáková, H. (2011). *Pohybové činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: RAABE.

Suchánková, E. (2014). *Hra a její využití v předškolním vzdělávání*. Praha: Portál.

Svobodová, E. et al. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál.

Svobodová, E., Vítečková, M. et al. (2017). *Osobnost předškolního pedagoga*. Praha: Portál.

Svobodová, E. (2002). *Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: RAABE.

Metodické materiály dle doporučení MŠ.

Název školy, kde vykonáváte praxi:	
Datum začátku a konce praxe:	

BĚHEM TÝDNE OPAKUJÍCÍ SE ČINNOSTI (TZN. STAČÍ POPSAT JEN 1X) :

Rytmus dne:

Ranní hry a spontánní činnosti:

kdy během dne probíhají (od hod. – do hod.)

jak probíhá příchod dítěte do třídy

jaké si děti vybírají hry a hračky, co mají volně k dispozici

jaká pravidla při hrách dodržují

jak spolupracují

jaké vztahy jsou mezi mladšími a staršími dětmi (ve věkově heterogenní třídě)

další postřehy

Dopolední svačina od .....hod. do .....hod.
(jak je organizována, jaká pravidla se dodržují, jídelníček)

Pobyt venku od .....hod. do .....hod.
(jak je organizován, jaká pravidla se dodržují, kde se uskutečňuje)

Oběd od .....hod. do .....hod.
(jak je organizován, jaká pravidla se dodržují, jídelníček)

Odpočinek od .....hod. do .....hod.
(jak je organizován, jaká pravidla...)

Denní rituály:

Jiné:

4.2 Seminář k průběžné pedagogické praxi I.

Garant předmětu: Mgr. Eva Svobodová

Zařazení předmětu: 1. roč./LS

Rozsah výuky: 2 hod./týden

Anotace předmětu:

Seminář reflektuje práci studentů v předmětu Průběžná pedagogická praxe I., reflektuje směřování k rozvoji empatického citění a prosociálního chování k dítěti, vede studenty k sebereflexi svého chování vůči dítěti, reakcí na jeho potřeby a citlivost na rutinní stereotypy. V semináři se pracuje formou rozboru videozáznamu ve smyslu formativního hodnocení ve fázích:

1. Co se zdařilo – pojmenování pozitiv.
2. Co by bylo možné doplnit – posun negativ.

První rozebíraný videozáznam ukazuje práci garanta předmětu či zkušené učitelky/učitele.

Forma způsobu ověření studijních výsledků a další požadavky na studenta:

Studijní výsledky budou ověřeny rozбором videozáznamu a deníku praxe, pohovorem se studentem. Docházka na předmět Průběžná pedagogická praxe I.

Studijní literatura a studijní pomůcky:

Povinná literatura:

Kolektiv autorů. (2018). *Rámcový program pro předškolní vzdělávání*. Praha: MŠMT.

Doporučená literatura:

Dvořáková, H. (2011). *Pohybové činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: RAABE.

Suchánková, E. (2014). *Hra a její využití v předškolním vzdělávání*. Praha: Portál.

Svobodová, E. (2002). *Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: RAABE.

Svobodová, E. et al. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál. Svobodová, E., Vítečková, M. et al. (2017). *Osobnost předškolního pedagoga*. Praha: Portál.

Metodické materiály dle doporučení MŠ.

Otázky k sebereflexi před nástupem na průběžnou praxi, po skončení se k nim studenti vracejí a provedou revizi svých prvotních představ v rámci semináře k průběžné pedagogické praxi.

- Co si nejvíce vybavuji ve vzpomínkách na mateřskou školu, do které jsem jako dítě chodil/a?

- Jaké věci mě na učitelství lákají, přitahují?

- Co mě naopak odrazuje, čeho se obávám?

- V čem jsem dobrá/ý? V čem jsou mé silné stránky?

- Na co se cítím pro práci s dětmi nepřípraven/a?

Nedokončené věty po skončení průběžné pedagogické praxe:

1. Být učitelkou/učitelem v MŠ je skvělé, protože
2. Být učitelkou/učitelem je také těžké, protože
3. Mám rád/a děti, ale
4. Nejvíce na dětech obdivuji
5. Když pomyslím na své budoucí povolání učitelky/učitele MŠ, napadne mě
6. Chtěl/a bych děti v mateřské škole naučit
7. Přál/a bych si, aby mi mé povolání
8. Od učitelů na PF JU bych potřeboval/a pomoc s

4.3 Týdenní pedagogická praxe I.

Garant předmětu: Mgr. Eva Svobodová

Zařazení předmětu: 1. roč./LS

Rozsah výuky: 1 týden

Anotace předmětu:

Týdenní pedagogická praxe I. navazuje na předmět Průběžná pedagogická praxe I. V jejím rámci student absolvuje 30 hodin praxe v MŠ, při které si pořídí videozáznam činností a po jejich ukončení individuální pohovor s pedagogem zaměřený na rozbor videozáznamu a deníku praxe. V této praxi se student zaměří na:

- záměrné působení na dítě v MŠ;
- učí se samostatně pracovat se skupinou dětí i s celou třídou;
- zkouší si psát přípravu, řídí se pokyny učitelů MŠ;
- seznámí se s třídním vzdělávacím programem;
- stále se snaží upřednostňovat potřeby dětí, reagovat na ně, být empatický a prosociální;
- denně provádí rozbor práce s učitelkou.

Organizace:

Praxe probíhá ve stejné třídě MŠ, ve které probíhala praxe průběžná, student se dále zapojuje do činností dětí, ale už také samostatně připravuje pro děti činnosti za spolupráce s učitelkou ve třídě. Jeho příprava vychází z třídního programu, ale je zatím spíše intuitivní.

Forma způsobu ověření studijních výsledků a další požadavky na studenta:

Studijní výsledky budou ověřeny rozbořem videozáznamu a deníku praxe, individuálním pohovorem se studentem.

Studijní literatura a studijní pomůcky:

Povinná literatura:

Kolektiv autorů. (2018). *Rámcový program pro předškolní vzdělávání*. Praha: MŠMT.

Doporučená literatura:

Dvořáková, H. (2011). *Pohybové činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: RAABE.

Ginott, H. (2015). *Umění komunikace s dětmi*. Praha: Portál.

Suchánková, E. (2014). *Hra a její využití v předškolním vzdělávání*. Praha: Portál.

Svobodová, E. (2002). *Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: RAABE.

Svobodová, E. et al. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál.

Svobodová, E., Vítečková, M. et al. (2017). *Osobnost předškolního pedagoga*. Praha: Portál.

Metodické materiály dle doporučení MŠ.

Název školy, kde vykonáváte praxi:	
Datum začátku a konce praxe:	

Reflektivní, sebereflektivní otázky

1) Jaký mám z pobytu na praxi celkový pocit?

2) Jaké nejméně dvě věci (činnosti, komunikační dovednosti, hry, rituály apod.) jsem se naučil/a a chci je nadále používat v praxi? Popište podrobněji.

3) Jakou nejméně jednu věc (z komunikace, chování, činností, her atd.) v praxi dělat nebudu? Uveďte důvod.

4) Co si myslím, že moje působení na praxi přineslo dětem?

5) Vzpomeňte si alespoň na dva konkrétní příklady, kdy se vám podařilo flexibilně reagovat na potřeby dětí, a popište je včetně vašich pocitů, myšlenek apod.

6) Vzpomeňte si na konkrétní příklady, kdy jste děti povzbuzoval/a k samostatnému řešení problémů, a popište je včetně vašich pocitů, myšlenek apod.

7) Vzpomeňte si na konkrétní příklady, kdy děti dostaly možnost volby, anebo měly příležitosti vybírat si vlastní činnosti a postupy, a popište je.

8) Jaké cíle předškolního vzdělávání si myslíte, že se Vám dařilo naplňovat?

9) Co se mi povedlo, z čeho mám dobrý pocit, a proč:

10) Z čeho dobrý pocit nemám a proč:

11) V čem bych se chtěl/a zlepšit:

12) Co pro to chci udělat:

13) Jak by mi mohl/a pomoci škola, studium...

HODNOCENÍ SOUVISLÉ PEDAGOGICKÉ PRAXE STUDENTŮ

1. ročníku studia Učitelství pro mateřské školy

Jméno a příjmení studenta(ky) .....

Termín konání praxe: ..... **šk. rok.:**.....

Mateřská škola: .....

Uvádějící učitel(ka) ..... **Počet dnů praxe:** .....

Zatrhňte, prosím, neomezený počet výroků, které studenta charakterizují, případně doplňte další a napište případné doporučení k rozvoji a posunu studenta. Děkujeme.

1. Chování studenta k uvádějícím učitelům a učitelskému sboru:

dodržuje pravidla školy
netelefonuje (neesemeskuje)
zapojuje se do práce (pomoc při svačinách atd.) sám nabídne pomoc
má zájem o aktivity školy ptá se respektuje zaměstnance (i provozní)
zapisuje si poznatky (básničky, hry)

jiné:

doporučení:

2. Zapojení do činností dětí

ano s radostí   ano opatrně   ano s obavami   ano bez elánu
ne – spíše pozoruje   ne – bez zájmu

jinak:

doporučení:

3. Reaguje na potřeby dětí

ano vždy a vhodně   ano někdy   ano nevhodně   ne – pozoruje
ne, čeká na reakci učitelky   zvýhodňuje některé děti

jinak:

doporučení:

4. Sebereflexe vlastních prožitků a emocí

mluví o svých prožitcích   projevuje pozitivní emoce (zájem, nadšení)
je uzavřený-á   neprojevuje zájem   neovládá své emoce
zaměřuje se na negativa   oceňuje děti   pomlouvá kolegy
oceňuje kolegy   pojmenuje své cíle (zatím i neodborně)   dobrá nálada
jiný postřeh:

doporučení:

5. Schopnost empatie

chová se k dětem empaticky   vnímá jejich emoce   užívá popisnou komunikaci
užívá hodnotící komunikaci (ty jsi takový...)   má potřebu být soudcem
vždy chce mít pravdu   dává dětem důvěru   respektuje děti
vytváří prostor pro samostatnost   umí odpustit   je nevšímavá
zlehčuje či zesměšňuje problémy dětí

jiné postřehy:

doporučení:

6. Řečový projev

Potřebuje: odložit ostych   modulovat hlas   být autentický   přidat na hlasitosti
méně mluvit   více naslouchat   více mluvit
více se děti ptát (co si myslíš ty? aj.)   nemá chybu

doporučení:

7. Je vzorem pro děti?

zdravení   děkuje, prosí (i děti)   mytí rukou s dětmi   zájmem o činnosti
nadšení   pomoc druhým   ochota   slušná mluva
nemluví o dětech před dětmi   úsměv a pochvala   úcta a respekt
(ke kolegům, rodičům, dětem)   umí žasnout   vidí krásu   útočnost
obviňování   hádavost   odsuzování

jiné:

doporučení:

8. K praxi studenta/ky chci dodat:

.....	.....
podpis studenta(ky)	podpis uvádějícího učitele(ky)
.....	
razítko a podpis ředitele(ky)/vedoucí učitelky mateřské školy	

5 Pedagogická praxe – 2. ročník

5.1 Průběžná pedagogická praxe II.

Garant předmětu: Mgr. Petra Waldaufová

Zařazení předmětu: 2. roč./ZS

Rozsah výuky: 4 hod./týden

Anotace předmětu:

Cílem předmětu je vést studenty k dovednostem samostatné a cílevědomé práce s dětmi, k plánování této práce s respektem ke specifice předškolního vzdělávání a konkrétní dětské skupině, k efektivní komunikaci s dětmi i kolegy. Předmět dále prohloubí dovednosti systematického pozorování komunikace učitelky.

Organizace: Praxe probíhá jeden den v týdnu čtyři hodiny pod vedením učitele/ky MŠ, která průběžně podává studentovi zpětnou vazbu. Student se zapojuje do činností dětí, nabízí dětem hru, cvičení a řízené činnosti. Zaměřuje se na práci s celou skupinou, reflektuje své pocity a prožitky a snaží se vnímat a uspokojovat potřeby dětí. Jeho příprava vychází z třídního programu, ale je zatím spíše intuitivní. Přípravy vychází z třídního a školního vzdělávacího programu.

Forma způsobu ověření studijních výsledků a další požadavky na studenta:

Studijní výsledky budou ověřeny videonahrávkou vlastní řízené činnosti, odpovědnou přípravou a vedením řízených činností v MŠ. Student si dále bude rozšiřovat portfolio, metodický zásobník a povede si záznamy o pedagogické praxi (přípravy, pozorování, reflexe). Další podmínkou pro udělení zápočtu je aktivní účast.

Studijní literatura a studijní pomůcky:

Povinná literatura:

Kolektiv autorů. *Kafomet pro MŠ, Stařeč. Infra, od 2003 – metodické materiály.*

Kolektiv autorů. (2018). *Rámcový program pro předškolní vzdělávání.* Praha: MŠMT.

Kopřiva, P., Nováčková, J., Nevolová, D., & Kopřivová, T. (2006). *Respektovat a být respektován*. Kroměříž: Spirála.

Mertin, V., & Gillernová, I. (2003). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha: Portál.

Nováčková, J., & Nevolová, D. (2020). *Respektovat a být respektován: cesta k sebeúctě a zodpovědnosti*. Praha: PeopleComm.

Opravilová, E., & Gebhartová, V. (2003). *Rok v mateřské škole*. Praha: Portál.

Svobodová, E. (2005). *Hra v mateřské škole*. Praha: Raabe.

Svobodová, E. (2007). *Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: Raabe.

Svobodová, E. et al. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole: Školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál.

Svobodová E., Váchová A., & Vítečková, M. (2012). *Do školky za zvířátky, metodika práce s příběhy v MŠ*. Praha: Portál.

Syslová, Z., Horká, H., & Lazarová, B. (2014). *Od teorie předškolního vzdělávání k praxi v mateřské škole*. Brno: Masarykova univerzita.

Doporučená literatura:

Není stanovena.

Název školy, kde vykonáváte praxi:	
Datum začátku a konce praxe:	

Dodatečné otázky k sebereflexi

1. Co mi tato praxe přinesla?
2. Co považuji za nejdůležitější předat dětem?
3. Jak se mi dařilo improvizovat v pedagogické práci?
4. Jak se mi dařilo flexibilně reagovat na potřeby dětí?
5. Jak byly děti povzbuzovány k samostatnému řešení problémů a jaké dostaly příležitosti vybírat si vlastní činnosti a postupy?
6. Jak se mi dařilo plánovat, formulovat, realizovat a naplňovat cíle z RVP PV/ŠVP dané školky?
7. Co se mi po dobu praxe podařilo vypořádat o třídě jako celku?
8. Co se mi povedlo/nepovedlo, v čem bych se chtěl/a zlepšit, kde potřebuji pomoc, co jsem se naučil/a apod. Jaká byla spolupráce v třídním týmu?
9. Jak se s dětmi cítím?
10. Komu mám tendenci věnovat pozitivní pozornost, komu spíš negativní a koho mám tendenci přehlížet?
11. Dokážu (a jak) využívat prostředky efektivní komunikace?

12. Jak na sebe obsah vzdělávání v jednotlivých dnech navazoval a jak následně plynule vyústil v závěr?

Uvedte příklady z praxe:

13. Vyberte si dvě konkrétní děti, s nimiž jste v průběhu praxe pracoval/a a v krátkosti napište, v čem tyto dvě děti vynikají a v čem naopak potřebují podporu.

5.2 Seminář k průběžné pedagogické praxi II.

Garant předmětu: Mgr. Petra Waldaufová

Zařazení předmětu: 2. roč./ZS

Rozsah výuky: 2 hod./týden

Anotace předmětu:

Cílem předmětu je vést studenty k dovednostem samostatné a cílevědomé práce s dětmi, k plánování této práce s respektem ke specifice předškolního vzdělávání a konkrétní dětské skupině, k efektivní komunikaci s dětmi i kolegy. Předmět dále prohloubí dovednosti systematického pozorování komunikace učitelky.

Během semináře budou studenti reflektovat:

- vedení řízené činnosti;
- řešení konfliktů dětí;
- práci učitelky;
- komunikaci učitelky s dětmi;
- naplňování potřeb dětí;
- vlastní prožitky v diskuzi;
- rozbor videozáznamů činností studentek s dětmi;
- plánování činností k zadanému tématu;
- rozšiřování portfolia.

Forma způsobu ověření studijních výsledků a další požadavky na studenta:

Studijní výsledky budou ověřeny videonahrávkou vlastní řízené činnosti, odpovědnou přípravou a vedením řízených činností v MŠ. Student si dále bude rozšiřovat portfolio, metodický zásobník a povede si záznamy o pedagogické praxi (přípravy, pozorování, reflexe). Další podmínkou pro udělení zápočtu je aktivní účast na seminářích.

Studijní literatura a studijní pomůcky:

Povinná literatura:

Kolektiv autorů. *Kafomet pro MŠ, Stařeč. Infra, od 2003 – metodické materiály.*

Kolektiv autorů. (2018). *Rámcový program pro předškolní vzdělávání.* Praha: MŠMT.

Kopřiva, P., Nováčková, J., Nevolová, D., & Kopřivová, T. (2005). *Respektovat a být respektován.* Kroměříž: Spirála.

Mertin, V., & Gillernová, I. (2003). *Psychologie pro učitelky mateřské školy.* Praha: Portál.

Opravilová, E., & Gebhartová, V. (2003). *Rok v mateřské škole.* Praha: Portál.

Svobodová, E. (2005). *Hra v mateřské škole.* Praha: Raabe.

Svobodová, E. (2007). *Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání.* Praha: Raabe.

Svobodová, E. et al. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole: Školní a třídní vzdělávací program.* Praha: Portál.

Svobodová E., Váchová A., & Vítečková, M. (2012). *Do školky za zvířátky, metodika práce s příběhy v MŠ.* Praha: Portál.

Syslová, Z., Horká, H., & Lazarová, B. (2014). *Od teorie předškolního vzdělávání k praxi v mateřské škole.* Brno: Masarykova univerzita.

Doporučená literatura:

Není stanovena.

5.3 Týdenní pedagogická praxe II.

Garant předmětu: Mgr. Dita Podhrázká

Zařazení předmětu: 2. roč./LS

Rozsah výuky: 1 týden

Anotace předmětu:

Cílem týdenní praxe je samostatně plánovat a realizovat dopolední program ve třídě. Vyhodnotit vzdělávací přínos činností z hlediska ŠVP a RVP PV. Identifikovat rizikové momenty v realizaci programu a navrhnout způsoby řešení. Rozvíjet citlivost pro komparaci vlastní pedagogické práce s kritérii Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a identifikaci rizikových momentů.

Forma způsobu ověření studijních výsledků a další požadavky na studenta:

Student vykoná týdenní praxi v mateřské škole v rozsahu 30 hodin. Připraví detailní písemnou přípravu na činnosti v souladu s RVP PV a následné evaluační hodnocení. Pro udělení zápočtu odevzdá sestříhaný videozáznam z činností v průběhu vykonané praxe v délce do 15 minut.

Studijní literatura a studijní pomůcky:

Povinná literatura:

Kolektiv autorů. (2018). *Rámcový program pro předškolní vzdělávání*. Praha: MŠMT.

Opravilová, E., & Gebhartová, V. (2003). *Rok v mateřské škole*. Praha: Portál.

Svobodová, E. et al. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole: Školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál. Svobodová, E. (2007). *Obsah a formy předškolního vzdělávání*. Č. Budějovice: JU.

Svobodová, E., & Váchová, A. (2008). *Inovace školního vzdělávacího programu, RAABE, Řízení MŠ*. Praha: Raabe.

Svobodová, E., Váchová, A., & Vítečková, M. (2012). *Do školky za zvířátky, metodika práce s příběhy v MŠ*. Praha: Portál.

Doporučená literatura:

Dvořáková, H. (2011). *Pohybové činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: RAABE. Ginott, H. (2015). *Umění komunikace s dětmi*. Praha: Portál.

Kolektiv autorů. (2007). *Pedagogické hodnocení v pojetí RVP PV, Metodika pro podporu individualizace vzdělávání v podmínkách MŠ*. Praha: VÚP.

Mertin, V., & Gillernová, I. (2003). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha: Portál.

Suchánková, E. (2014). *Hra a její využití v předškolním vzdělávání*. Praha: Portál.

Svobodová, E., Vítečková, M. et al. (2017). *Osobnost předškolního pedagoga*. Praha: Portál. Svobodová, E. (2002). *Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: RAABE.

Další materiály:

Kolektiv autorů. *Kafomet pro MŠ, Stařeč. Infra, od 2003 – metodické materiály*. Kolektiv autorů. *Metodické listy*. RAABE Praha.

Metodické materiály dle doporučení MŠ.

Název školy, kde vykonáváte praxi:	
Datum začátku a konce praxe:	

Pomůcka pro studenty k dennímu/týdennímu hodnocení

1. Plán a struktura	
Jak se mi dařilo dodržet to, co jsem si naplánoval/a? Dodržel/a jsem plánované pořadí aktivit? Byla činnost adekvátně dlouhá? Bude potřeba změnit plán navazujících dní?	
Jak se mi dařilo plnit cíle, které jsem si pro pedagogickou činnost stanovil/a?	
S jakými metodami a formami práce pracuji (situační učení, prožitkové učení, spontánní x řízené činnosti x částečně řízené, frontální x skupinové x partnerské x individuální)?	
Jakým způsobem jsem s dětmi dělal/a závěrečnou reflexi?	
Kdybych plánoval/a tutéž činnost znovu, jak bych ji měnil/a?	

2. Průběh činnosti	
Která aktivita vyšla přesně tak, jak jsem měl/a v plánu? Která nevyšla podle plánu? Co k tomu vedlo? Jak jsem to řešil/a? Napadá mě teď jiné možné řešení?	
Se kterou aktivitou měly děti problémy? Jak jsem to řešil/a?	
Kde děti potřebovaly pomoci více, než jsem čekal/a?	
Jak se mi dařilo individualizovat vzdělávání?	

Jaké zajímavé poznatky o dětech jsem ve třídě vyzkoušel/a? Vybavte si dvě konkrétní děti a identifikujte, co jim činilo potíže, v čem měly určité nedostatky a v čem naopak vynikaly?	
Jak moje činnosti rozvíjely spontaneitu, objevnost, komunikativnost, prostor pro aktivitu, prosociální chování, tvořivost a fantazii?	
V čem vnímáte návaznost vašeho programu? V čem spočívalo jeho propojení?	
3. Dítě	
Jak byly děti povzbuzovány k samostatnému řešení problémů a jaké dostaly příležitosti vybírat si vlastní činnosti a postupy?	
Jaké příležitosti děti dostaly ke vzájemné kooperaci?	

Co si myslím, že jsem dnes děti naučil/a?	
Jakou hodnotu jsem se jim snažil/a předávat?	
Vytvořil/a jsem dětem prostor pro samostatnost a možnost se zapojit do řešení situace?	
Jaké tři pocity jsem vypožoroval/a u konkrétních dětí (např. Kuba měl vztek, že si s ním Ondra nechtěl hrát.)?	
4. Já	
Dělo se mimo mé pedagogické působení něco, co mohlo můj dnešní výkon ovlivnit?	

Alespoň tři pocity, které jsem za dnešní den zažil/a:	
Jaký pocit mám z celého výstupu?	
Jak se mi dařila efektivní komunikace s dětmi a učiteli?	

HODNOCENÍ SOUVISLÉ PEDAGOGICKÉ PRAXE STUDENTŮ

2. ročníku studia Učitelství pro mateřské školy

Jméno a příjmení studenta(ky)	
Termín konání praxe:	šk. rok.: .....
Mateřská škola:	
Uvádějící učitel(ka)	Počet dnů praxe: .....

1. Vztah studenta k uvádějícím učitelům a učitelskému sboru:

(společenské vystupování, ochota ke spolupráci, vztah k ostatním učitelům
a k vedení školy, vztah k rodičům)

2. Vztah studenta k dětem:

(schopnost studenta zapojit se do činností dětí, schopnost přirozené
reakce na potřeby dětí, sebereflexe vlastních prožitků, schopnost reflexe
chování dětí, komunikace s dětmi)

3. Příprava a realizace činností, aktivit:

(spolupráce s učitelkou vedoucí praxi při přípravě činností a pomůcek + míra spolehlivosti při vypracování příprav, metodická připravenost, úroveň písemných příprav)

4. Zapojení studenta do mimotřídní a mimoškolní činnosti:

(spolupráce na akcích mateřské školy, ochota při přijímání úkolů)

5. Celkové hodnocení úrovně práce studenta

(tvořivost při přípravě a řízení činností, schopnost vnímat potřeby a prožitky dětí a reagovat na ně, schopnost zaujmout děti, komunikace s dítětem, individuální přístup, respektování dítěte, přirozená autorita, hlasový a řečový projev, neverbální komunikace)

6. K praxi studenta/ky chci dodat:

.....	
.....	
podpis studenta(ky) učitele(ky)	podpis uvádějícího
.....	
razítko a podpis ředitele(ky)/vedoucí učitelky mateřské školy	

6 Pedagogická praxe – 3. ročník

6.1 Asistentská praxe

Garant předmětu: Mgr. Petra Waldaufová

Zařazení předmětu: 3. roč./ZS

Rozsah výuky: 4 hod./týden

Anotace předmětu:

Předmět je určen pro studenty se zájmem prohloubit zkušenosti pedagogické práce s dětmi. Umožňuje profilaci studentů v některé z oblastí vzdělávání, především jako asistent u dítěte se specifickými vzdělávacími potřebami.

- Řízená praxe jeden den v týdnu.
- Sebereflexe, stanovení osobního cíle.
- Pozorování práce učitelky.
- Písemný záznam pozorování.
- Asistence učitelce.
- Naplňování potřeb dítěte se SVP.
- Plánování činností k zadanému tématu.
- Vedení činností dětí v rozsahu dle individuálních zkušeností.
- Rozbor pedagogické praxe s vedoucí učitelkou.
- Problémové situace, řešení problému v diskuzi.
- Závěrečná sebereflexe.

Forma způsobu ověření studijních výsledků a další požadavky na studenta:

Studijní výsledky budou ověřeny odpovědnou přípravou a vedením řízených činností v MŠ. Student si dále povede si záznamy o pedagogické praxi (přípravy, pozorování, reflexe). Další podmínkou pro udělení zápočtu je aktivní účast.

Studijní literatura a studijní pomůcky:

Povinná literatura:

Kolektiv autorů. *Kafomet pro MŠ, Stařeč. Infra, od 2003 – metodické materiály*. Kolektiv autorů. (2018). *Rámcový program pro předškolní vzdělávání*. Praha: MŠMT.

Kopřiva, P., Nováčková, J., Nevolová, D., & Kopřivová, T. (2005). *Respektovat a být respektován*. Kroměříž: Spirála.

Mertin, V., & Gillernová, I. (2003). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha: Portál.

Opravilová, E., & Gebhartová, V. (2003). *Rok v mateřské škole*. Praha: Portál.

Svobodová, E. (2005). *Hra v mateřské škole*. Praha: Raabe.

Svobodová, E. (2007). *Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: Raabe.

Svobodová, E. et al. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole: Školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál.

Svobodová E., Váchová A., & Vítečková, M. (2012). *Do školky za zvířátky, metodika práce s příběhy v MŠ*. Praha: Portál.

Syslová, Z., Horká, H., & Lazarová, B. (2014). *Od teorie předškolního vzdělávání k praxi v mateřské škole*. Brno: MU.

Doporučená literatura:

Není stanovena.

Název školy, kde vykonáváte praxi:	
Datum začátku a konce praxe:	

6.2 Seminář k asistentské praxi

Garant předmětu: Mgr. Petra Waldaufová

Zařazení předmětu: 3. roč./ZS

Rozsah výuky: 2 hod./týden

Anotace předmětu:

Předmět je určen pro studenty se zájmem prohloubit zkušenosti pedagogické práce s dětmi. Umožňuje profilaci studentů v některé z oblastí vzdělávání, především jako asistent u dítěte se specifickými vzdělávacími potřebami.

Studenti budou reflektovat:

- vedení řízených činností;
- práci s dítětem se spec. vzděl. potřebami;
- řešení konfliktů dětí;
- práci učitelky;
- komunikace učitelky s dětmi;
- naplňování potřeb dětí;
- vlastní prožitky v diskuzi.

Forma způsobu ověření studijních výsledků a další požadavky na studenta:

Studijní výsledky budou ověřeny videonahrávkou vlastní řízené činnosti, odpovědnou přípravou a vedením řízených činností v MŠ. Student si povede si záznamy o pedagogické praxi (přípravy, pozorování, reflexe). Další podmínkou pro udělení zápočtu je aktivní účast na seminářích.

Studijní literatura a studijní pomůcky:

Povinná literatura:

Kolektiv autorů. *Kafomet pro MŠ, Stařeč. Infra, od 2003 – metodické materiály.*

Kolektiv autorů. (2018). *Rámcový program pro předškolní vzdělávání.* Praha: MŠMT.

Kopřiva, P., Nováčková, J., Nevolová, D., & Kopřivová, T. (2005). *Respektovat*

a být respektován. Kroměříž: Spirála.

Mertin, V., & Gillernová, I. (2003). *Psychologie pro učitelky mateřské školy.* Praha: Portál.

Opravilová, E., & Gebhartová, V. (2003). *Rok v mateřské škole.* Praha: Portál.

Svobodová E., Váchová A., & Vítečková, M. (2012). *Do školky za zvířátky, metodika práce s příběhy v MŠ.* Praha: Portál.

Svobodová, E. (2005). *Hra v mateřské škole.* Praha: Raabe.

Svobodová, E. (2007). *Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání.* Praha: Raabe.

Svobodová, E. et al. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole: Školní a třídní vzdělávací program.* Praha: Portál.

Syslová, Z., Horká, H., & Lazarová, B. (2014). *Od teorie předškolního vzdělávání k praxi v mateřské škole.* Brno: Masarykova univerzita.

Doporučená literatura:

Není stanovena.

Dodatečné otázky k sebereflexi

1. Co mi tato praxe přinesla?
2. Co považuji za nejdůležitější předat dětem?
3. Jak se mi dařilo improvizovat v pedagogické práci?
4. Jak se mi flexibilně reagovat na potřeby dětí?
5. Jak byly děti povzbuzovány k samostatnému řešení problémů a jaké dostaly příležitosti vybírat si vlastní činnosti a postupy?
6. Jak se mi dařilo plánovat, formulovat, realizovat a naplňovat cíle z RVP PV/ŠVP dané mateřské školy?
7. Co se mi po dobu praxe podařilo vypořádat o třídě jako celku?
8. Vyberte si dvě konkrétní děti, s nimiž jste v průběhu praxe pracoval/a, a v krátkosti napište, v čem tyto dvě děti vynikají a v čem naopak potřebují podporu.
9. Jak na sebe obsah vzdělávání v jednotlivých dnech navazoval a jak následně plynule vyústil v závěr?
10. Co se mi povedlo/nepovedlo, v čem bych se chtěl/a zlepšit, kde potřebuji pomoc, co jsem se naučil/a apod. Jaká byla spolupráce v třídním týmu?

Pedagogický reflektivní deník

1. Plán a struktura hodiny

- Podařilo se mi dodržet plán hodiny?
- Splnil/a jsem cíle, které jsem si pro pedagogickou činnost stanovil/a?
- Dodržel/a jsem plánované pořadí aktivit?
- Zařadil/a jsem závěrečnou reflexi?
- Byla činnost adekvátně dlouhá?
- Kdybych plánoval/a tutéž činnost znovu, měnil/a bych ji? Jak?
- Budu muset změnit plán navazujících dní?

2. Průběh činnosti

- Která aktivita vyšla přesně tak, jak jsem měl/a v plánu?
- Která nevyšla podle plánu? Co k tomu vedlo? Jak jsem to řešil/a? Napadá mě teď jiné možné řešení?
- Se kterou aktivitou měli děti problémy? Jak je řešily?
- Rozuměly děti instrukcím?
- Jak řešily děti případné obtíže?
- Potřebovali někde mou pomoc více, než jsem čekal/a?
- Dařilo se mi monitorovat každé dítě?
- Narušilo něco průběh činnosti tak, že ji bylo nutné přerušit? Co to bylo? Bylo to nevyhnutelné? Jak se dařilo navázat?
- Jaké bylo chování žáků? Ve kterých fázích pracovali podle očekávání?

3. Dítě

- Jak velký prostor pro komunikaci děti dostaly?
- Probíhalo prožitkové a situační učení?

4. Já

- Dělo se mimo „výuku“ něco, co mohlo můj dnešní výkon ovlivnit?
- Jaký pocit mám z celého výstupu?

6.3 Souvislá pedagogická praxe

Garant předmětu: Mgr. Veronika Kadlecová, Mgr. Dita Podhrázká

Zařazení předmětu: 3. roč./LS

Rozsah výuky: 4 týdny

Anotace předmětu:

Cílem předmětu je prohloubit samostatnost při vykonávání všech povinností spojených s profesí předškolního pedagoga, dovést studenty k samostatnému vedení týdenního integrovaného bloku, rozvíjet kreativní přístup k vedení pedagogického procesu, samostatné vedení třídní dokumentace, znalost povinné dokumentace školy, pružné reagování na situace ve třídě a profesionální přístup k evaluaci a autoevaluaci. Týdenní souvislá praxe je realizována ve stejné mateřské škole jako průběžná praxe.

- Plánování na základě školního vzdělávacího programu a RVP PV.
- Příprava a realizace tematického celku se zaměřením na charakteristiku bloku, klíčové kompetence, dílčí cíle a očekávané výstupy.
- Samostatné vedení týdne.
- Průběžná evaluace a autoevaluace činností a efektivní reagování.
- Vedení třídní dokumentace.
- Písemná sebereflexe na základě videonahrávky z praxe.
- Evaluace tematického celku.
- Denní rozbor s třídním pedagogem (vzdělávací přínos realizovaných aktivit z hlediska klíčových kompetencí, obecných i dílčích cílů; rizika ohrožující vzdělávací záměry).
- Rozšiřování portfolia.

Forma způsobu ověření studijních výsledků a další požadavky na studenta:

Studijní výsledky budou ověřeny formou pozorování, konzultací a prezentací svých praktických činností v MŠ. Podmínkami pro udělení zápočtu jsou: aktivní účast na praxích, písemné záznamy příprav, odpovědná příprava a vedení dopoledních celků, evaluace týdenního tematického celku.

Studijní literatura a studijní pomůcky:

Povinná literatura:

Svobodová, E., & Švejdová, H. (2011). *Metody dramatické výchovy v mateřské škole*. Praha: Portál.

Doporučená literatura:

Badergruber, B., & Pirkel, F. (1994). *Příběhy pomáhají s problémy*. Praha: Portál.

Machková, E. (2007). *Jak se učí dramatická výchova*. Praha: DAMU.

Opravilová, E. et al. (1992). *Malý průvodce dramatickou výchovou v mateřské škole*. Praha: Artama.

Slavík, M. (1996). *Cesta k divadelnímu tvaru s dětským kolektivem*. Praha: Artama.

Švejdová, H. (2014). *Endele, bendele, tak i tak, budeme si spolu hrát*. Praha:

Raabe. Švejdová H. (2014). *Kůry, můry, ven, ať je krásný den*. Praha: Raabe.

Ulrychová I., Gregorová V., & Švejdová H. (2001). *Hrajeme si s pohádkami*. Praha: Portál.

Internetový portál: vuppraha.cz.

Název školy, kde vykonáváte praxi:	
Datum začátku a konce praxe:	

HODNOCENÍ SOUVISLÉ PEDAGOGICKÉ PRAXE STUDENTŮ

3. ročníku studia Učitelství pro mateřské školy

Jméno a příjmení studenta(ky)	
Termín konání praxe:	šk. rok.: .....
Mateřská škola:	
Uvádějící učitel(ka)	Počet dnů praxe: .....

(zakroužkujte 0 – nelze odpovědět, dále jako při školním známkování 1 – výborně, 2 – velmi dobře, 3 – dobře, 4 – dostatečně, 5 – nedostatečně)

Kompetence oborová/předmětová

Teoretická připravenost k pedagogické práci (předškolní pedagogika /zej. znalost RVP PV/, speciální pedagogika, vývojová psychologie, esteticko-výchovné obory apod.)	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Otevřenost novým poznatkům	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Rozvíjení dětí ve všech vzdělávacích oblastech	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Využití hry na hudební nástroj	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Komentář či doporučení (Pedagog by měl disponovat mnohostranným dovednostmi v oblasti výchov zejména hudební, tělesné, výtvarné, estetické a dramatické. Také by měl mít vědomostmi z oblasti matematiky, přírodních věd, kulturně-historické a environmentální. Tyto výchovné oblasti by v průběhu dne měl propojovat tak, aby se vzdělávání pro děti stalo zábavné a celistvé.):	

Kompetence didaktická

Připravenost na předem dohodnutou aktivní práci s dětmi	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Tvořivé reagování na projevy dětí, schopnost improvizace	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Podpora samostatné aktivity dětí a chuť se učit	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Vhodnost použitých metod, forem, pomůcek	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Vhodná organizace činností	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Vycházení ze zkušeností a zážitků dětí	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Poskytování vlastního vzoru v chování a jednání	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Komentář či doporučení (Pedagog promyšleně připravuje obsahovou stránku činností, včetně zajištění vhodných pomůcek, organizační přípravy a vybavenosti v oblasti praktických dovedností. Je schopen nabídnout dětem kvalitní činnosti a dovede využívat metodický i didaktický materiál.):	

Kompetence diagnostické a intervenční

Vnímání aktuálního stavu dětí a reagování na něj	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Dovednost pozorovat děti a vyvozovat závěry z pozorování	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Pozitivní reagování na výjimečnost dětí (oproti vnímání dětí talentovaných či se spec. vzděl. potřebami jako obtěžující)	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Komentář či doporučení (Pedagog vnímá specifické potřeby dětí jako výzvu pro vlastní pedagogické působení a je připraven přijmout do třídy dítě s již diagnostikovanými specifickými vzdělávacími potřebami. Reaguje pozitivně na výjimečnost dětí talentovaných a přizpůsobuje dětem vzdělávací nabídku.):	

Kompetence sociální, psychosociální a komunikativní

Zájem o komunikaci s dětmi	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Zájem o problémy dětí, o jejich pocity	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Jednání, díky němuž se děti cítí dobře, bezpečně, uvolněně	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Respektující komunikace s dětmi (např. naslouchání, empatická reakce, výběr, já-výrok, očekávání ...)	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Dovednost ocenit dítě (i snahy)	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Komunikace se zaměstnanci školy	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Příkladný jazykový vzor (kultivovaný jazykový projev)	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Dovednost autenticky a otevřeně vhodnou formou projevovat své emoce, názory (nepřetvárování)	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Komentář či doporučení (Pedagog zvládá řadu dovedností, které se vztahují k vytváření příznivé atmosféry ve třídě a socializaci dětí. Kolektiv dětí ve třídě tvoří malou sociální skupinu, charakteristickou sítí sociálních vztahů a interakcí v situacích, jejichž řešení je obvykle v rukách učitelky, nebo je ovlivněno jejím postojem a jednáním.):	

Kompetence profesně kultivující

Kvalifikovaný pohled na sebe sama.	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Schopnost průběžně analyzovat vliv svého působení na děti, podle výsledků ho měnit směrem k vyšší kvalitě.	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Zájem o nové zkušenosti, pomůcky, rituály apod.	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Využívání a ověřování nově poznanych přístupů	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5
Komentář či doporučení (Pedagog má osvojeny základy profesní etiky a projevuje se tak nejen v mateřské škole, ale i na veřejnosti. Provádí sebereflexi, přemýšlí o svém chování a jednání a snaží se o jeho posun.):	

Jiné, doplňující informace:

.....

podpis studenta/studentky, dne

.....

učitelka vedoucí praxi, dne

.....

razítko a podpis ředitele(ky)/vedoucí učitelky mateřské školy

6.4 Reflektivní seminář

Garant předmětu: Mgr. Veronika Kadlecová

Zařazení předmětu: 3. roč./LS

Rozsah výuky: 2 hod./týden

Anotace předmětu:

- Představení mateřské školy, v níž student praxi realizuje (forma vzdělávání dětí, pedagogická koncepce MŠ, alternativní vzdělávací metody apod.), popis třídy, jejího prostředí, atmosféry/klimatu, členů třídy – věková struktura, specifika skupiny, počet učitelů a jejich stručná charakteristika, přístup vedoucí učitelky ke studentovi, vztah s dětmi, vztah s ostatním personálem MŠ.
- Prezentace a analýza dosavadních zkušeností získaných v rámci pedagogické praxe – vedení pedagogické dokumentace (přípravy – definování cílů, výstupů, evaluace integrovaného bloku, práce se ŠVP, zapisování do třídnice), realizace vzdělávacích činností s dětmi, řešení výchovných problémů s dětmi atd.
- Prezentace videonahrávky, popis realizované vzdělávací činnosti: velikost skupiny, míra zapojení dětí, téma, definování cílů a metod práce, shoda připravené činnosti a její následné realizace.
- Spolupráce s vedoucí učitelkou v MŠ, reflexe rozboru pedagogické činnosti.
- Reflexe vzdělávací činnosti (podle RVP PV a ŠVP): podařilo se dosáhnout všech naplánovaných cílů, co se děti naučily, co dětem celkově činilo potíže, v čem měly určité nedostatky a v čem naopak vynikaly, jak byly děti povzbuzovány k samostatnému řešení problémů a jaké dostaly příležitosti vybírat si vlastní činnosti a postupy.
- Reflexe vlastní pedagogické činnosti: identifikace vlastních silných a slabých stránek, pocitů, určitého typu chování, zaměření, forem a metod své pedagogické práce.
- Návrhy řešení pedagogických problémů/výzev, doporučení pro další praxi, plán seberozvoje.
- Písemná sebereflexe vlastního pedagogického výstupu.

Forma způsobu ověření studijních výsledků a další požadavky na studenta:

Způsobem ověření znalostí a dovedností studentů bude aktivní účast na seminářích, videonahrávka vlastní pedagogické práce v rámci praxe v mateřské škole a její prezentace ve skupině, písemná sebereflexe realizované činnosti a vlastního výstupu. Bude vyžadována 100% prezence na seminářích.

Studijní literatura a studijní pomůcky:***Povinná literatura:***

Není stanovena.

Doporučená literatura:

Helus, Z. (2004). *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Praha: Portál.

Kolektiv autorů. (2018). *Rámcový program pro předškolní vzdělávání*. Praha: MŠMT.

Mertin V., & Gillernová, I. (2003). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha: Portál.

Pedagogické hodnocení v pojetí RVP PV, Metodika pro podporu individualizace vzdělávání v podmínkách MŠ. (2007). Praha: VUP.

Svobodová, E. (2007). *Obsah a formy předškolního vzdělávání*. České Budějovice: JU.

Svobodová, E. et al. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole: Školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál.

Syslová, Z., & Chaloupková, L. (2015). *Rámec profesních kvalit učitele mateřské školy*. Brno: Masarykova univerzita. Dostupné z <https://munispace.muni.cz/index.php/munispace/catalog/book/551>.

Použité zdroje

Korthagen, F. et al. (2011). *Jak spojit praxi s teorií: Didaktika realistického vzdělávání učitelů*. Brno: Paido.

Slavík, J., Janík, T., Jarníková, J., & Tupý, J. (2014). Zkoumání a rozvíjení kvality výuky v oborových didaktikách: metodika 3A mezi teorií a praxí. *Pedagogická Orientace*, 24(5), 721–752. doi:<http://dx.doi.org/10.5817/PedOr2014-5-721>.

Tomková, A., & Spilková, V. (2019). Profesionalizace vzdělávání učitelů pro primární školu – možnosti a meze. *Orbis scholae*, 13(1), 9–29. <https://doi.org/10.14712/23363177.2019.19>

Seznam příloh

Souhlas s nahráváním videa

Souhlas s natáčením videa v mateřské škole ke studijním účelům

V.....

dne.....

Udělují svolení k tomu, aby můj syn/moje dcera byl(a) zachycen(a) na video + audio nahrávce pořízené za účelem vyhodnocení výstupu z odborné praxe studentů Učitelství pro mateřské školy PF JU v Českých Budějovicích. Nahrávka je určena pro vyučujícího pedagogické praxe a je možné ji dále použít pouze ke studijním účelům v rámci profesní přípravy předškolních pedagogů (ukázky studentem využitých vzdělávacích postupů a řešení pedagogických situací). Jinde nebude videonahrávka prezentována a nebudou pořizovány ani šířeny její kopie.

Jméno dítěte

Podpis rodiče

Toto dílo podléhá licenci CC BY 4.0

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>